

kultury ludu litewskiego, przeto jako przyczynek nadaje się do zanotowania. Fakt wyroku sądu, opartego na piśmie obrazowem, przytoczony został w Pamiętniku gub. Kowieńskiej na r. 1896, str. 162.

Jan Witor!

„Pobratymstwo i posestrie¹⁾“.

W wioskach, leżących za Dobromilem, u stóp prawie Herburtowskiego zamku, mianowicie w Pietnicach, Tarnawie i Polanie, znalazłem szczątki zwyczaju, który, o ile wiemy, rozpowszechniony jest w południowej Słowiańszczyźnie. Zwyczaj ten ludność miejscowa ruska nazywa pobratymstwem i posestriem.

W miejscowości, o której mowa, pobratymstwo rzadko się spotyka, posestrie częściej; dawniej zwyczaj ten był bardzo rozpowszechniony, jak opowiadają starzy ludzie, dziś zanika zupełnie, — tylko przeważnie w sferze kobiecej podtrzymuje się jeszcze. Wogóle posiada on charakter przyjacielskiego stosunku, zawartego i utrzymywanego tylko między pćią mężką lub żeńską; mieszanych związków nie ma wcale.

Związki te zawiera się zwykle w dzieciennym wieku. Dwóch chłopców lub dwoje dziewcząt, czując przyjacielskie skłonności ku sobie, przyrzekają wzajemnie, że będą odtąd pobratymcami lub posestrami. W tym celu kupują sobie obrączki i mieniają się nimi; zwykle wystarcza zamiana obrączek bez żadnego z obcej strony udziału, bez żadnych uroczystości. Dla nadania większej powagi przyrzeczeniom, udają się niekiedy młodzi do księdza i proszą o poświęcenie obrączek, co w czasie nabożeń-

¹⁾ O pobratymstwie, w rozmaitej formie, pisali:

Antoni Nowosielski: *Lud ukraiński*, t. I., str. 356 i n. Zwraca uwagę na Lucyana z Samosaty, u którego doszukuje się pierwiastków słowiańskich. Przytacza opowiadanie Toxaris'a, którego zwie Tokarzycem, o tem, jak Scytowie pojmowali przyjaźń.

M. Sumcow: *Kulturnyjja pierieżiwanija*, str. 355, pisze o „bractwach pernboczkich“, które mają także związek przyjaźni, poza innymi celami i cechami.

Bron. Grabowski: *Bulgarya i Bulgarowie*, str. 110, pisze o „pobratymstwie i posiestryzmstwie“.

Step, chersońskij belletristycznyj sbirnyk. Ptbg. 1886. Czytaj artykuł p. t.: „Siemiejno-imuszczestwiennyja odnoszenija krestjanskawo nasielenija w Jelizawetgrodzkom ujeździe“ Maryi Haneszko, str. 146 i n n

stwa miewa miejsce. Po dokonaniem poświęceniu dopiero wkładają sobie na palce, przyczem następuje zamiana.

Równocześnie z zamianą pierścionków odbywa się także zamiana imion. Jeżeli pobratymstwo zawierają Mikołaj i Michał, to Mikołaj bierze na siebie imię Michała, a Michał Mikołaja; to samo robią posestry. Odbywa się to bez żadnych obrzędów cerkiewnych lub domowych, drogą tylko porozumienia ze sobą.

Dwie osoby w ten sposób związane, nazywają się: pobratymcami lub posestrami.

Pobratymstwo i posestrie polega na tem, że osoby połączone ze sobą węzłem przyjaźni, okazują tę przyjaźń wobec ludzi wzajemnym szacunkiem dla siebie i oddawaniem pierwszeństwa przed innymi, ile razy okoliczności złożą się po temu. Przedewszystkiem od chwili zawarcia przymierza, przestają mówić do siebie ty, a mówią natomiast w y. Starają się zawsze być razem, bronić siebie wzajemnie, jeżeli tego zachodzi potrzeba. Wogóle stosunek musi być tak przyjacielski i serdeczny, że się nawet gniewać na siebie nie wolno. W czasie uroczystości rodzinnych pobratymcy i posestry zawsze oddają sobie pierwszeństwo zaproszeniem w kumy i t. p.

Tyle na razie mogłem się dowiedzieć o tym zacierającym się coraz bardziej zwyczaju.

Fr. Rawita.

Szczegóły z gwary ludowej.

(Okolica Andrychowa).

Gizdok, obrzydliwiec.
Dopolony, uprzykrzony.
Upalować, naprzykrzać.
Izona vel juzona, podwieczorek.
Krzypopa, przykopa, rów.
Przośnica, droga przecznica.
Przyłóg, ugor.
Próżniak, małe dziecko; n. p.:
Coby ta taki próżniok zjod(ł)?
Plewon, pleban; n. p. Dzisiaj
plewon odprawia.
Zwierciodko, zwierciadło.
Kokot, kogut.

A cemuz ty gizdoku dopolony
tak się upalujes o to izono?
Kole tego przyłogu jest krzy-
popa, a za niom idzie ni-
wałdzko przośnica.
(Koło tego ugoru jest rów,
a za nim ciągnie się inwał-
dzka przecznica).
Cy jest u wos w chałpie zwier-
ciodko?
Moja baba mo śtyry kokosecki
i jednego kokotka?
Pastyrze zobocyli (użreli) siełę.